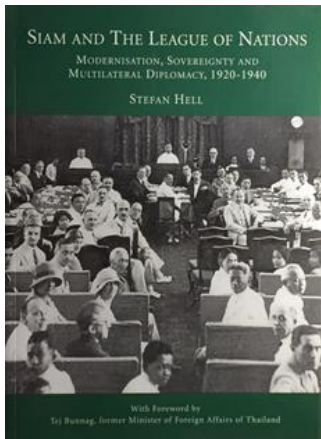

Siam and The League of Nations
Modernisation, Sovereignty and Multilateral Diplomacy, 1920-1940

ยอดชาย ชูติกาโม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรรัฐศาสตร์
โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Yodchai Chutikamo
School of Law and Politics, Suan Dusit University

ชื่อหนังสือ Siam and The League of Nations Modernisation,
Sovereignty and Multilateral Diplomacy, 1920-1940
ผู้แต่ง Stefan Hell
จำนวนหน้า 284 หน้า
ผู้พิมพ์ River Books
ภาษา อังกฤษ

“Siam and The League of Nations” เป็นหนังสือที่ทำการอธิบายถึงบทบาทของประเทศไทยในสันนิบาตชาติ ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศองค์การแรกของโลกที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รักษากฎระเบียบของประชาคมโลก และส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ของรัฐอธิปไตยที่เป็นภาคีสมาชิก โดยมีจุดประสงค์เพื่อรักษาสันติภาพของมนุษยชาติ หลังจากในโลกต้องเผชิญกับมหาสงครามในช่วง พ.ศ. 2457-2461 ซึ่งในสงครามครั้งนั้น สยามแม้ว่าจะเป็นประเทศเล็กและอยู่ห่างไกลจากยุโรป ซึ่งเป็นสมรภูมิสำคัญที่เป็นจุดเริ่มของสงคราม แต่เพื่อรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องของประชาคมโลก สยามจึงได้เข้าร่วมรบเป็นฝ่ายสัมพันธมิตรทำการต่อสู้กับฝ่ายมหาอำนาจกลาง จนได้รับชัยชนะและร่วมในการประชุมสันติภาพที่แวร์ซายส์ ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ได้มีมติจัดตั้งสันนิบาตชาติตามข้อเสนอของวูดโรว์ วิลสัน ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้นำเสนอถึงการเข้าร่วมมหาสงครามของสยาม การมีส่วนร่วมของสยามในการประชุมสันติภาพที่แวร์ซายส์ และบทบาทของสยามในสันนิบาตชาติในสี่เรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญของประชาคมโลกในยุคนั้น คือ การควบคุมการค้าฝิ่น, ความร่วมมือด้านสาธารณสุข, ความร่วมมือในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ และ ความร่วมมือในการรักษาความมั่นคง เพื่อไม่ให้เกิดมหาสงครามขึ้นอีก ซึ่งการที่สยามเข้าร่วมมหาสงครามในครั้งนั้น ในด้านหนึ่งมักจะพิจารณากันเพียงแค่ว่าสยามใช้การมีส่วนร่วมในการเมืองระหว่างประเทศในลักษณะที่ลงทุนน้อยแต่ได้ผลมาก เพราะสยามส่งทหารไปรบในยุโรปเพียงน้อยนิดและไม่ได้มีบทบาทนำในแนวหน้าใดเลย แต่เมื่อสงครามสงบในฐานะที่เป็นฝ่ายสัมพันธมิตรผู้ชนะ สยามได้รับผลประโยชน์ทั้งเกียรติยศและการเข้าไปร่วมเจรจาต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของตน แต่หนังสือนี้ ได้นำเสนอมุมมองอีกด้านให้เห็นว่าทั้งฝ่ายสัมพันธมิตรในสงคราม การประชุมสันติภาพที่แวร์ซายส์ และการดำเนินงานของสันนิบาตชาติในเวลาต่อมานั้น การปรากฏของสยามเป็นประโยชน์ในการสร้างความชอบธรรมว่าการดำเนินกิจกรรมงานนั้น มิได้เป็นเพื่อประโยชน์ของชาติตะวันตกแต่เป็นเพื่อประชาคมโลกทั้งสิ้น แม้จะเป็นชาติที่มีขนาดเล็ก และบทบาทไม่สำคัญในเวทีการเมืองโลก แต่สยามเป็นชาติที่มีอธิปไตยเป็นของตนเอง มีศักดิ์ศรีในทางการ

ระหว่างประเทศเท่าเทียมกับชาติอื่น เป็นหนึ่งในไม่กี่ชาติของเอเชียที่รักษาเอกราชของตนได้ การปรากฏของสยามในการเมืองระหว่างประเทศ จึงช่วยสร้างเสริมสร้างความชอบธรรมให้กับฝ่ายที่สยามเข้าไปร่วมว่าเป็นตัวแทนของประชาคมโลกอย่างแท้จริง หนังสือเล่มนี้ยังได้อธิบายถึงท่าที การแสดงบทบาทของสยามในเวทีการเมืองโลกผ่านสันนิบาตชาติ ซึ่งสยามได้แสดงบทบาทได้อย่างดีทั้งการรักษาผลประโยชน์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการรักษาความมั่นคงของโลก ตลอดจนการร่วมมือในมิติต่าง ๆ ดังนั้นแม้สยามจะเป็นชาติเล็ก ๆ แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกผ่านสันนิบาตชาติได้อย่างภาคภูมิใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรีทัดเทียมนานาอารยประเทศ แม้ว่าการดำเนินการของสันนิบาตชาติจะไม่ราบรื่น มีความขัดแย้งในหมู่ชาติมหาอำนาจต่างๆ แต่สยามก็วางตนได้อย่างมีเกียรติและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสันนิบาตชาติตั้งแต่เริ่มต้นในฐานะชาติผู้ร่วมก่อตั้ง ตราบจนสันนิบาตชาติยุติบทบาทของตนเอง

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ที่ผู้อ่านจะได้รับ คือ ประวัติศาสตร์การเมืองโลก และการเมืองสยามในช่วงก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง ที่มีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันในหลายมิติ ทั้งการพยายามรักษาความเป็นกลาง และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชาติของสยาม ที่แม้จะเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ประชาธิปไตย การวางตัวของสยามในเวทีการเมืองโลกที่เปลี่ยนแปลง ท่ามกลางการเติบโตขึ้นของอุดมการณ์ทหารนิยมชาตินิยมในยุโรป และเอเชียตะวันออก ตลอดจนกระแสการตื่นตัวของชนพื้นเมืองที่นำไปสู่การเรียกร้องเอกราชของดินแดนอาณานิคมที่อยู่รายล้อมสยาม ทำให้การดำเนินนโยบายของสยามต้องเป็นไปด้วยความรอบคอบ ทำให้เห็นถึงความสามารถทางการทูตของสยามในห้วงเวลานั้น ที่พยายามทำอย่างดีที่สุดเพื่อผลประโยชน์ของชาติ ในขณะที่ทางด้านการเมืองนั้น สยามก็ได้เกิดกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของการเมืองโลกที่แตกต่างกัน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการทูตของสยามในช่วงปีท้าย ๆ ของสันนิบาตชาติ ซึ่งกล่าวได้ว่ากลายเป็นสื่อกระดากไปแล้ว ก่อนที่สยามและประชาคมโลกได้ก้าวเข้าสู่มหาสงครามครั้งใหม่ที่จะเปลี่ยนแปลงโลกไปตลอดกาล

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยอดชาย ชูติกาโม

หลักสูตรรัฐศาสตร์ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษา มหาวิชราลงกรณ์

เลขที่ 145/9 ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

e-mail: nathee_123@yahoo.com